Autor Guste Santini
Petak, 17 Lipanj 2011 10:06

Loš novac istiskuje dobar novac. Kada je novac sumljive kvalitete ili kada, slučaj kune, ne vjerujete da će mu vrijednost u budućnosti biti na razini današnje pokušavate ga se riješiti. On je za vas „vrući novac“. Švicarski franak svoj ugled u svijetu vodećeih valuta svoj ugled zahvaljuje višegodišnjoj stabilnosti prema svim valutama pa tako i prema svijetskim kao što je danas dolar, odnosno euro, sutra juan itd. Utisak da je neki novac dobar a drugi nije može se temeljiti na mnogim obilježjima. Stabilan novac svoje uporište traži – i nalazi – u nacionalnom gospodarstvu.
Tako hrvati ne vjeruju kuni iako je naša valuta već punoljetna dama koja je tijekom svog života bila stabilna valuta kada je u pitanju eruo; što se tiče dolara ona je čak (sic!) aprecirala. Do drame s eurom švicarski franak nije bi od većeg interesa hrvatskih građana. Poslovnih banaka – jest. Cijela priča je rezultirala sada dramatičnim izjavama, neznam zašto, kako poslovne banke ne bi trebale naplaćivati anuitete sukladno ugovorima o kreditima, već imati u vidu stanje dužnika i što? (oprostiti/smanjiti obvezu?), kako dužnici ne bi došli u još teži položaj nego što su danas. O tome se ne raspravlja već onako čavrlja, da ne kažem što grublje. Nikako da shvatimo da se nalazimo u tržišnom modelu privređivanja u kojem, kako bi rekao Adam Smith, „ne daje mesar meso iz altruitičkih pobuda već iz sebičnog interesa“. Drugim riječima, poslovne su banke profitne institucije i sugerirati im da ne maksimaliziraju profit je jednako kao da kažete svom djetetu da prestane disati.
Kamatna stopa predstavlja naknadu za odgođenu potrošnju plus pretpostavljeni rizik kojem se izlaže vlasnik novca - u vremenu. Iz definicije kamatne stope jasno slijedi da valutna klauzula smanjuje valutni rizik i upravo za taj iznos kreditor smanjuje cijenu kredita. Ukoliko dužnik inzistira na, recimo, kunskom kreditu bez valutne klauzule kreditor će mu zaračunati tečajni rizik i za taj iznos povećati kamatnu stopu.
Otkuda tečajni rizik u Hrvata?
Poslovne banke primajući deviznu štednju, robu, u depozite istu prodajue na deviznom tržištu kako bi devizne pologe mogla plasirati na domaćem kreditnom tržištu. Ne treba zaboraviti da je kuna zakonsko i definitivno sredstvo plaćanja u Hrvatskoj. Ukoliko bi poslovna banka odobrila kredit bez valutne klauzule tada bi ista morala snositi rizik eventualnoe devalvacije kune. Kada poslovna banka vjeruje kuni tada stvara tzv. kratku poziciju jer su joj kunski plasmani, bez valutne klauzule, veći od deviznih obveza. I obratno, duga je pozicija kada očekujemo devalvaciju nacionalne valute pa su nam devizna potraživanja, valutna klauzula, veća od deviznih obveza. Navedene „igre“ nisu povremene već dnevne sa ciljem da se poveća učinkovitost poslovne banke.
Prema tome, da bi napustili valutnu klauzulu moramo napustiti deviznu štednju. Dragi čitaoče sada malo razmislite što bi se u Lijepoj našoj dogodilo da se preko noći devizna štednja zamjeni kunskom bez valutne klauzule. Nadam se da je sada sasvim jasno koliko su utemeljeni zahtjevi o napuštanju valutne klauzule. Uostalom ne bi bilo loše da Sabor oformi komisiju i da ista učini cost-benefit analizu kako bi se našao odgovor kako i kada napustitivalutnu klauzulu o čemu sam već pisao na ovim stranicama.
Ovih se dana govori o ukidanju valutne klauzule. Očito se radi o predizbornoj priči koja bi morala zaitneresirati/pridobiti nesretne građane koji su se zadužili uz valutnu klauzulu – švicarski franak. Stanje u Grčkoj se iz dana u dan dramatizira i nije nikakva mudrost procijeniti da će švicarski franak aprecirati u odnosu na euro. Dolar ionako klizi godinama i vjerojatno ništa, osim juana, neće ga na tom putu zaustaviti. Grčka tragedija tek je demonstracija mnogih

tragedija koje će tek uslijediti. Hrvatska je kuna jedan od kandidata za tu neželjenu ulogu ako dovedemo u pitanje dosadašnje zadovoljavajuće mišljenje naših vjerovnika koji potražuju 46 mlrd. € što je jednako godišnjem BDP-u.